

Nr 136.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt f. d. vicekonsuln vid konsulatet i San Francisco F. Westerberg, åt framlidne pressombudets vid beskickningen i Paris E. V. Sjöstedt efterlevande änka L. E. P. Sjöstedt, född Bernardini, samt åt kanslivaktmästaren vid beskickningen i Köpenhamn H. Hanell; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen ministern för utrikes ärendena under punkterna 9:o—11:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Trygger.

*Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Ministern för utrikes ärendena anför:

9:o.

Ang. pension
åt f. d. vice-
konsuln vid
konsulatet
i San Fran-
cisco F. Wes-
terberg.

Med skrivelse den 25 maj 1929 har sändebudet i Washington överlämnat och med sitt förord beledsagat en av konsuln i San Francisco gjord framställning om utverkande av pension åt f. d. vicekonsuln vid konsulatet i San Francisco Fredrik Westerberg.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Westerberg, som är född den 14 juni 1854 i Nacka församling, Stockholms län, avlagt studentexamen vid Stockholms Gymnasium 1872 samt medico-filosofie kandidatexamen vid Uppsala universitet 1874; att han studerat vid Karolinska medico-kirurgiska institutet i Stockholm 1874—1880 och tjänstgjort såsom underläkare vid Garnisonssjukhuset i Stockholm 1875—1876; att han innehaft en del förordnanden såsom extra läkare vid civil sjukvård under åren 1879—1881 samt förordnande som stipendiat i fältläkarekåren från 1878 till den 1 januari 1882; att han sistnämnda år utflyttat till Amerikas Förenta Stater, där blivit medicine doktor vid universitet i Vermont 1883 och upprätthållit befattningen såsom »Professor of Hygiene and Gymnastics» vid Augustana College, Rock Island, Ill., 1884—1886; samt att han tjänstgjort såsom praktiserande läkare i San Francisco, Cal., åren 1886—1905.

Efter en tids sjukdom åren 1906—1907 förordnades Westerberg den 4 juli 1908 till olönad vicekonsul vid konsulatet i San Francisco, och under tiden oktober 1917—1 januari 1920 uppehöll han på förordnande befattningen såsom konsul därstädes.

Allt sedan den lönade konsulsbefattningen i San Francisco sistnämnda dag upprättats till och med utgången av juni månad 1929, då han på grund av ålderdomssvaghet beviljades avsked, kvarstod Westerberg såsom olönad vicekonsul vid konsulatet och innehade därjämte, under året 1920 anställning så-

som kanslibitråde därstädes, under tiden från och med den 1 januari 1921 till och med den 30 juni 1924 förordnande såsom kanslist vid konsulatet samt från och med den 1 juli 1924 åter anställning såsom kanslibitråde.

Westerberg har alltså inom utrikesförvaltningen tjänstgjort såsom olönad vicekonsul och t. f. olönad konsul under tiden den 4 juli 1908 till den 1 juli 1929, sålunda 21 år, därav såsom tillförordnad konsul under tiden 11 oktober 1917 till och med den 31 december 1919. Han har därjämte innehaft anställning såsom lönad kanslist under tiden den 1 januari 1921 till och med den 30 juni 1924 och som lönad kanslibitråde dels under år 1920 dels ock under tiden 1 juli 1924 till den 1 juli 1929. Under den tid han varit anställd vid konsulatet har han för sitt livsuppehälle helt varit hänvisad till de inkomster han därvid uppburit. Då dessa emellertid ej varit större än vad som erfordrats för hans nöd-
torftiga bärgning, saknar han numera möjlighet att försörja sig själv.

Beträffande Westerbergs verksamhet i San Francisco torde jag här få i utdrag återgiva en den 15 juni 1924 dagtecknad skrivelse från konsuln i San Francisco till dåvarande chefen för personal- och administrativa avdelningen i utrikesdepartementet.

»Under de många år, som Westerberg praktiserat i San Francisco, hade han gjort sig känd som ej blott en duglig och samvetsgrann läkare, utan även som en för de fattigas väl ömmande person. Hans praktik som läkare för de olika svenska föreningarna inbragte ej mycket, och vad han förtjänade på mera betalande patienter gick oftast åt i skötseln av dem, som ej kunde giva sin doktor något. När sjukdomen drabbade honom, voro besparingarna små, och intet återstod, då han efter tre år ånyo kunde söka sin utkomst.

Att vid 54 års ålder med försvagade kroppskrafter om även med oförminskade själskrafter söka sig arbete är ju i bästa fall svårt, varför det ansågs särdeles lyckligt, att han erhöll platsen som biträde på det nya svenska konsulatet. Inkomsten var ringa och arbetet ej så litet krävande, men en person med dr Westerbergs gedigna bildning och levande intresse för allt svenskt samt framför allt hans starkt utvecklade ansvarskänsla, gjorde honom till den utan tvivel mest lämpliga för arbetet i fråga. Inkomsterna av hans verksamhet allt sedan dess hava ej varit större, än vad som varit nödvändigt för hans och hans hustrus torftiga uppehälle, varför han ej varit i stånd att göra några besparingar och sålunda nu vid ett skiljande från tjänsten kommer att lämnas fullkomligt medellös.

Oaktat sina 70 år är dr Westerbergs mentalitet fullkomligt oförsvagad, och under de år jag förestått konsulatet, har han ej varit frånvarande en dag på grund av sjukdom. Hans bildning, intelligens, sällsynta minneskraft samt sinne för detaljer och ordning gör honom till en arbetskraft, som är konsulatet och sålunda staten till stor nytta.

På hans sjuttioårsdag blev han föremål för många och varma hedersbetygelser från koloniens sida, vilket bevisar, vilken synnerlig aktning, tillgivenhet och tacksamhet den hyser för denne gamle trotjänare, som ej blott under de 38 åren i San Francisco stått den bi som läkare och konsul, utan även varit en entusiastisk svenskhetens förkämpe, som utan tvivel genom sitt ledare-

skap och sitt goda föredöme i väsentlig grad hjälpt befästa det goda anseende, kolonien åtnjuter bland andra folkelement.»

Statskontoret. Statskontoret, som anmodats att i ärendet avgiva yttrande, har i ett den 30 januari 1930 dagtecknat utlåtande anfört följande:

»Då vicekonsuln Westerberg varit anställd i konsulattjänst under 21 år, därav under 10 år såsom avlönad tjänsteman, samt nu vid uppnådda 75 års ålder saknar medel för sitt uppehälle, torde det vara med billighet överensstämmande, att han erhåller något årligt understöd av statsmedel. Med erinran att 1920 års riksdag medgivit, att till konsuln i Bordeaux H. O. Gyllenram, vilken i över 30 år tjänat svenska staten, finge utgå pension till belopp av 3,500 kronor årligen, tillstyrker statskontoret, att åt Westerberg utverkas pension till belopp av 3,000 kronor årligen.»

I utlåtandet har statskontoret vidare framhållit, att ifrågavarande pension torde böra utgå från allmänna indragningsstaten.

Departementschefen.

På grund av vad sålunda anförts anser jag mig böra förorda, att åt f. d. vicekonsuln Westerberg beredes pension av statsmedel under hans återstående livstid. Beträffande pensionens belopp ansluter jag mig till statskontorets mening. Då av det föregående framgår, att Westerberg med ingången av innevarande budgetår avgått från sin befattning såsom vicekonsul, ävensom att han i samband därmed entledigats från sin lönade kanslibiträdesbefattning vid konsulatet i San Francisco, synes skäligen att pension utgår till honom från och med den 1 juli 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. vicekonsuln vid konsulatet i San Francisco Fredrik Westerberg må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 3,000 kronor, räknat från och med den 1 juli 1929.

10:o.

Ang. pension
åt framlidne
pressombudet
E. V. Sjöstedts
änka L. E. P.
Sjöstedt, född
Bernardini

I skrivelse den 10 april 1929 har sändebudet i Paris anhållit, att erforderliga åtgärder måtte vidtagas för beredande av pension åt framlidne pressombudet vid beskickningen i Paris E. V. Sjöstedts efterlevande änka Léonie Emilie Pauline Sjöstedt, född Bernardini.

Av till ärendet hörande handlingar inhämtas, att Sjöstedt, som var född den 19 februari 1866 och avled den 25 februari 1929, allt sedan år 1905 regelbundet anlitats av beskickningen såsom mellanhand vid dess förbindelser med den franska pressen och sedan år 1920 varit officiellt anställd vid beskickningen såsom pressombud.

Rörande Sjöstedts verksamhet vid beskickningen har sändebudet i Paris i ovan angivna skrivelse framhållit, att han genom sin långvariga vistelse i Frankrike och sina därunder knutna intima förbindelser med franska pressmän och inflytelserika personer i allmänhet, särskilt inom det politiska området,

varit i tillfälle att göra beskickningen betydande tjänster, samt att hans insatser därvidlag, särskilt under världskriget, varit värdefulla och till gagn för vårt land.

För sin verksamhet uppbar Sjöstedt arvode av statsmedel, som för åren 1909 och 1910 beräknades efter 6,500 kronor för år samt under åren 1911 till och med 1918 utgick med 8,650 kronor, vartill under åren 1919—1920 tillkom dyrtidstillägg med omkring 3,000 kronor för år. Från och med år 1921 höjdes arvodet till 14,000 kronor för år, därav 9,000 kronor ansågs utgöra grundarvode och 5,000 kronor ett mot ortstillägg svarande tilläggsarvode, var emot dyrtidstillägg ej utgick.

Enligt vad beskickningen i Paris meddelat, befinner sig änkefru Sjöstedt, som är född i Paris den 11 juli 1861 och i sitt med Sjöstedt den 23 december 1892 ingångna äktenskap äger en son och två döttrar, i knappa ekonomiska omständigheter. Det har utretts, att behållningen i boet utgjort kronor 365:20. Däremot hava änkan och döttrarna utbekommit livförsäkringsbelopp med 25,000 kronor för den förra och enahanda belopp för döttrarna gemensamt. Änkefru Sjöstedt torde, såsom hon själv i skrivelse framhållit, bliva nödsakad att med det henne tillkommande belopp bestrida ännu icke fastställda utgifter till täckande av läkare-, begravnings- och andra i samband med dödsfallet uppkomna kostnader ävensom skatter m. m. Annan förmögenhet än den, som återstår av nämnda tillgångar, sedan ifrågavarande kostnader och skatter guldits, förefinnes icke. Fru Sjöstedt, som uppnått en ålder av 68 år, torde ej längre själv kunna bidra till sitt uppehälle, och bidrag därtill från barnens sida kan, enligt vad som uttrönts, i varje fall för närvarande ej påräknas.

Det torde få tillfogas, att fru Sjöstedt varit en verksam författarinna, som i åtskilliga arbeten med mycken sympati behandlat Sverige, dess konst och litteratur.

Statskontoret, som anmodats att i ärendet avgiva yttrande, har i Statskontoret. sitt den 30 januari 1930 dagtecknade utlåtande anfört följande:

»Beträffande frågan om pension åt pressombudet E. V. Sjöstedts änka får statskontoret erinra, att statskontoret på sin tid avstyrkte beviljande av pension åt pressombudet i London H. F. Vallentins änka. Då emellertid 1922 års riksdag beviljade pension åt änkan Vallentin samt förhållandena i nu förevarande fall synas vara likartade med dem, som förelågo beträffande änkan Vallentin, anser sig statskontoret böra tillstyrka utverkande av pension åt änkan Sjöstedt med samma belopp, som tillerkändes änkan Vallentin, eller 1,200 kronor årligen.»

I utlåtandet har statskontoret vidare framhållit, att ifrågavarande pension torde böra utgå från allmänna indragningsstaten, och att det villkor torde böra uppställas, att pensionen endast utgår, så länge änkefru Sjöstedt befinner sig i sitt nuvarande änkestånd.

I likhet med sändebudet i Paris anser jag det vara skäligt, att åt änkefru Sjöstedt beredes ett årligt understöd av statsmedel under hennes återstå- Departementschefen.

ende livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd. Beträffande pensionens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag. Då Sjöstedt avled den 25 februari 1929, torde pensionen skäligen böra utgå från och med den 1 mars 1929.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att framlidne pressombudets vid beskickningen i Paris E. V. Sjöstedt efterlevande änka Léonie Emilie Pauline Sjöstedt, född Bernardini, må under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,200 kronor, räknat från och med den 1 mars 1929.

11:o.

Ang. pension
åt kanslivakt-
mästaren vid
beskickningen
i Köpenhamn
H. Hanell.

I skrivelse den 14 september 1929 har dåvarande t. f. chargé d'affaires i Köpenhamn överlämnat och med sitt förord beledsagat en framställning från kanslivaktmästaren vid beskickningen därstädes Hans Hanell om avsked med pension från och med den 1 juli 1930.

Av handlingarna i ärendet framgår, att Hanell, som är svensk undersåte och född den 28 maj 1857 i Hököpinge församling av Malmöhus län, under tiden april 1895—oktober 1898 varit anställd hos dåvarande ministern för utrikes ärendena i egenskap av extra vaktmästare och därvid tillhandagått med utförande av olika sysslor i utrikesministerhotellet och i utrikesdepartementet, att han sedermera antagits till extra ordinarie vaktmästare i civildepartementet samt tjänstgjort därstädes och i utrikesdepartementet under tiden april 1899—september 1903, samt att han, efter en tids anställning i privat tjänst, under tiden december 1905—september 1908 tjänstgjort såsom kanslivaktmästare vid beskickningen i Oslo och därefter förflyttats till motsvarande tjänst vid beskickningen i Köpenhamn, där han tjänstgjort sedan oktober månad 1908 och fortfarande tjänstgör. Under sin anställning i Köpenhamn har Hanell under åren 1908—1921 uppburit ett arvode av 1,300 kronor jämte i förekommande fall därå belöpande krigstidstillägg eller dyrtidstillägg samt åren 1922—1929 ett arvode av 3,300 kronor för år, varå dock icke utgått dyrtidstillägg. Därjämte har Hanell åtnjutit förmånen av fri bostad inom beskickningsfastigheten, lyse och värme. I fråga om sin nuvarande tjänstgöring torde Hanell närmast få likställas med förste expeditionsvakt. Hanell har under sin anställning i statens tjänst aldrig åtnjutit någon semester.

Enligt vad Hanells förutvarande chef, f. d. sändebudet i Köpenhamn friherre J. H. Beck-Friis vitsordat, har Hanell under sin tjänstgöring med osparad möda och med ett alldeles särskilt stort intresse på ett synnerligen förtjänstfullt sätt helt ägnat sig åt alla de med hans befattning förenade åligganden och därvid ådagalagt sällspord nit, plikttröhet och redbarhet och i alla avseenden på ett synnerligen hedrande sätt tjänat fosterlandet och bidragit till att i utlandet göra det svenska namnet aktat. Friherre Beck-Friis har även framhållit, att Hanell, då han på grund av inträdande ålderdom

kommer att få lämna tjänsten, synes väl förtjänt av en hans framtid tryg-
gande pension.

Statskontoret, som anmodats att i ärendet avgiva yttrande, har i Statskontoret.
sitt den 30 januari 1930 dagtecknade utlåtande anfört följande:

»Vidkommande slutligen frågan om pension åt kanslivaktmästaren Hanell
vill statskontoret erinra, att riksdagen förut beviljat pension åt kanslivakt-
mästare vid svenska beskickningar i utlandet, nämligen år 1910 åt kansli-
vaktmästaren i London F. Berwick samt år 1925 åt kanslivaktmästarna i S:t
Petersburg J. Sarap och i Madrid P. Fernandez. Då Hanell kan räkna 32
tjänsteår, synes jämväl åt honom böra beredas pension. Såsom lämpligt be-
lopp föreslår statskontoret 1,800 kronor årligen, dock utan att dyrtidstillägg
därå må utgå.»

I utlåtandet har statskontoret vidare framhållit, att ifrågavarande pen-
sion torde böra utgå från allmänna indragningsstaten.

I likhet med statskontoret anser jag skäligt, att Hanell vid avgång ut tjän-
sten den 1 juli detta år beredes pension av statsmedel. I fråga om pensionens
belopp ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Departement-
schefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kanslivaktmästaren vid beskickningen i Köpenhamn
Hans Hanell må från och med den 1 juli 1930 under sin
återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en
årlig pension av 1,800 kronor, dock utan att dyrtidstillägg
därå må utgå.

Vad ministern sålunda hemställt, däri statsrådets övriga
närvarande ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet
Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition
av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas
till riksdagen.

Ur protokollet:

L. Rappe.
